



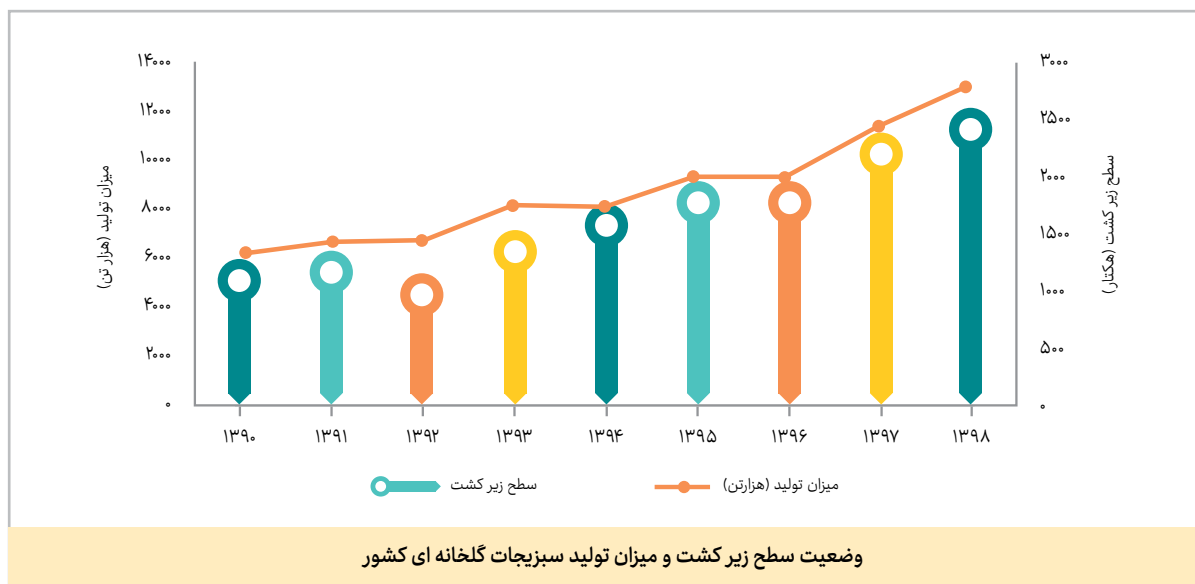
## توسعه پیوندزنی دستی صیفی جات در مقیاس وسیع

مرکز ترویج و توسعه تکنولوژی هراز<sup>۱</sup>



### بیان مسئله

در حدود ۸۰۰۰ هکتار کشت گلخانه‌ای محصولات خیار، گوجه‌فرنگی، فلفل و بادمجان در کشور وجود دارد. بیماری‌های خاکزی از عوامل مهم محدود کننده کشت محصولات خانواده کدوئیان و بادمجانیان می‌باشد. استفاده از ارقام مقاوم، ضد عفونی خاک، تعویض خاک و



۱. حاتم حاتمی، جلال افصلی و مجید نیک‌نژاد

تناوب از مهمترین راهکارها برای مدیریت این بیماری ها می باشد. با توجه به زمان بر بودن فرایند ایجاد ارقام جدید مقاوم به بیماری ها و احتمال از دست رفتن مقاومت با ظهور نژادهای جدید، انجام پیوند روی پایه های مقاوم روشی بهینه، اقتصادی و سهل الوصول در کشت در محیط های بسته می باشد.

### معرفی دستاورد

امکان پذیری انجام پیوند مجاورتی به صورت دستی در هندوانه برای کشت در سطح ۱۰۰۰ متر مربع طی چند سال مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد که هر فرد ماهر می تواند عمل پیوندزنی را در ۶۰-۵۰ نشاء به ازای هر ساعت کار انجام دهد. بدین منظور، ابتدا بذر پایه و پیوندک در گلدان های جداگانه کاشته شده و در زمان ظهور یک برگ حقیقی، با خارج کردن بوته ها از گلدان، نقطه رشد پایه را قطع نموده و در قسمت هیپوکوتیل آن برشی مورب به سمت پایین و در هیپوکوتیل پیوندک برشی مورب به سمت بالا ایجاد می کنیم، سپس پایه و پیوندک را در کنار هم قرار داده به طوری که محل های برش روی هم قرار گرفته و با استفاده از کلیپس ثابت گردد، در ادامه نشاهای پیوند شده در گلدان بزرگتری کاشته می شوند. بین ۱۰-۱۲ روز پس از پیوندزنی، با برشی یک سانتیمتری در زیر نقطه پیوند، ارتباط پیوندک با ریشه اش قطع می کنیم تا تنها با ریشه پایه در ارتباط باشد. حدود ۱۰ روز بعد از آن، نشاها در مرحله ۵-۴ برگی به زمین اصلی منتقل می شوند.

### فرایند تجاری سازی دستاورد

مرکز هراز طی دهه گذشته با برگزاری کلاس های آموزشی، احداث مزارع نمایشی، برگزاری روز مزرعه و انتقال یافته ها در ترویج بکارگیری فناوری پیوند در تولید سبزیجات فعالیت کرده است. تلاش های انجام گرفته برای توسعه دانش فنی استفاده از پایه های مقاوم برای تولید نشاهای پیوندی سبب شده تا تصمیم گیران بخش باغبانی، تولید این نوع نشاها را در دستور کار قرار دهند و مراکزی در سطح کشور اقدام به تولید نشاهای پیوندی برای کشت در محیط های گلخانه ای کنند. در خصوص نحوه انجام پیوند در صیفی جات، بسته آموزشی تئوری و عملی تهیه شده است.

### پتانسیل اقتصادی و اثربخشی

